

Praktijkprikkel 2022-08

Praktijkprikkel Anafylaxie bij bekende chloorhexidineallergie

Deze Praktijkprikkel is in samenwerking met [Lareb](#) tot stand gekomen.

Allergieën voor stoffen in genees- of hulpmiddelen komen regelmatig voor. Om deze reden is het vanzelfsprekend dat men voorafgaand aan het voorschrijven of toedienen van een middel nagaat of er sprake is van een allergie. Toch gaat dit in de praktijk niet altijd goed, met alle gevolgen van dien.

Melding

Bijwerkingencentrum Lareb ontving een melding van een anafylactische reactie na toediening van Instillagel® bij een patiënt met een bekende chloorhexidineallergie. Het ging om een oudere patiënt waarbij een urinekatheter werd ingebracht met behulp van de gel. Tien minuten later ontstond een anafylactische shock. De patiënt moest gereanimeerd worden. Twee maanden later overleed de patiënt toch nog aan de gevolgen.

Analyse

Instillagel® is een glijmiddel met een desinfecterende en lokaal verdovende werking voor het inbrengen van onder andere katheters. Het bevat de werkzame stoffen chloorhexidine en lidocaïne [1]. Een systemische allergische reactie is een bekende mogelijke bijwerking van Instillagel®. Overgevoeligheid voor chloorhexidine is een contra-indicatie voor het gebruik van dit middel [1]. Overgevoeligheidsreacties op chloorhexidine kunnen variëren van een milde huidreactie tot een levensbedreigende anafylaxie [2]. Gezien het vele gebruik van chloorhexidine in de zorgverlening, komt blootstelling aan chloorhexidine vaak voor [3]. Hoe vaak een chloorhexidineallergie precies vóórkomt is niet bekend. Hoewel er steeds meer aandacht voor komt, is er waarschijnlijk sprake van onderrapportage [2,3].

Bijwerkingencentrum Lareb ontving tweemaal eerder een melding van een anafylactische reactie bij gebruik van Instillagel®. In één melding werd benoemd dat later een chloorhexidineallergie is vastgesteld. In de andere melding werd niet benoemd welke stof de anafylaxie veroorzaakte [4]. Daarnaast ontving Lareb een melding op basis van een gepubliceerde casus [5]. Bovenstaande melding laat zien dat men in de praktijk niet altijd bedacht is op een chloorhexidineallergie. De analyse van deze melding door het zorgteam wijst op diverse factoren die tot dit incident hebben geleid. Eén van de factoren was het gebrek aan kennis over het vóórkomen van een chloorhexidineallergie, zowel bij deze specifieke patiënt als in het algemeen. Daarnaast was er gebrek aan kennis over de aanwezigheid van stoffen die een allergische reactie kunnen veroorzaken, in genees- en hulpmiddelen.

Aanbevelingen

Voor alle zorgprofessionals

- Wees ervan bewust dat geneesmiddelen, maar zeker ook hulpmiddelen, stoffen kunnen bevatten waarvoor de patiënt overgevoelig kan zijn.
- Vraag allergieën uit en zorg voor een goede vastlegging van (mogelijke) allergieën in het elektronisch patiëntdossier via de daartoe bestemde registratiemodule.
- Check bij het toepassen van genees- of hulpmiddelen waarvoor geen medicatieopdracht wordt uitgeschreven of de patiënt daarvoor allergisch is. De reden hiervoor is dat in deze situatie geen geautomatiseerde medicatiebewaking plaatsvindt.

Referenties

1. Officiële productinformatie (SmPC) via <https://www.geneesmiddeleninformatiebank.nl/nl/>
2. Chiewchalerm Sri C, Sompornrattanaphan M, Wongs C, Thongngarm T. Chlorhexidine Allergy: Current Challenges and Future Prospects. J Asthma Allergy. 2020 Mar 9;13:127-133. doi: 10.2147/JAA.S207980. PMID: 32210588; PMCID: PMC7069565.
3. Opstrup MS, Jemec GBE, Garvey LH. Chlorhexidine Allergy: On the Rise and Often Overlooked. Curr Allergy Asthma Rep. 2019 Mar 14;19(5):23. doi: 10.1007/s11882-019-0858-2. PMID: 30874959.
4. Bijwerkingencentrum Lareb Bijwerkingendatabank via <https://www.lareb.nl/>
5. Ramselaar CG, Craenen A, Bijleveld RT. Severe allergic reaction to an intraurethral preparation containing chlorhexidine. Br J Urol. 1992 Oct;70(4):451-2. doi: 10.1111/j.1464-410x.1992.tb15813.x. PMID: 1450864.

Zelf deze Praktijkprikkel ontvangen?

Is deze Praktijkprikkel doorgestuurd en wil je deze ook ontvangen? Meld je dan aan op onze [website](#).

Medicatie-incidenten melden? Meer weten over het IVM?

Wil je een medicatie-incident melden, dan kan dat via onze [website](#). Informatie over e-learnings, nascholingen, FTO-werkmateriaal, nieuwe geneesmiddelen en ander belangrijk nieuws over medicatieveiligheid? Schrijf je dan in voor onze [nieuwsbrief](#).